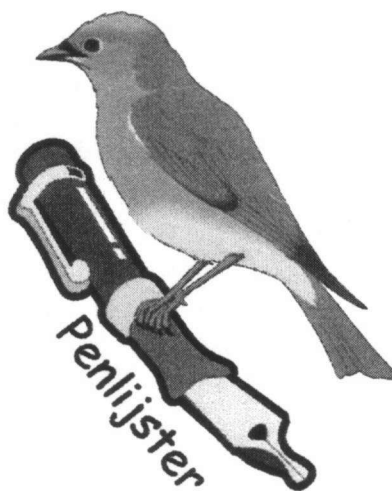

Krassen van een Goolse kijker

Pionieren

Droogvallende watervlakten en andere terreinen waar pioniersituaties ontstaan oefenen een onweerstaanbare aantrekkingskracht uit op vogelliefhebbers. Zij struinen al deze gebieden af op zoek naar de vele soorten die op hun beurt als een magneet daar naartoe worden getrokken om er te slapen, rusten, foerageren of broeden. In het laatste geval zijn het pioniervogels, die op hun beurt geobserveerd worden door pioniervogelaars. Recente voorbeelden van dit soort terreinen zijn de Hilversumse Bovenmeent en de Eempolders. Zo was Zuidelijk Flevoland toen het droog begon te vallen ook een vogelmekka, waarvan nu de Oostvaardersplassen nog van zijn overgebleven. Het pionieren zat de Gooiers in het bloed, wat tot een commissie Zuidelijk Flevoland leidde. Met speciale toestemming en sleutels om de slagbomen open te maken zijn toen eind jaren zestig geregeld tellingen uitgevoerd. Af en toe gleden auto's weg van de dijk of raakten even vast, maar dat mocht de pret niet drukken. De nieuwe polder vormde een uitdaging voor drie vogelwerkgroepleden, die deze in een weekeinde rond wilden lopen. Zo togen aan het eind van de jaren zestig in juli Truska, Frans en Anton vanuit Lelystad op pad. Bepakt en bezakt met een kampeeruitrusting, die op den duur een loden last ging vormen. Uitvalsbasis was het barakkencomplex van de Dienst Zuiderzeewerken in Lelystad-Haven. In het donker werd om tien uur 's avonds vertrokken over de Knardijk. Links klonken in Oostelijk Flevoland veel geluiden van rietvogels, waaronder Waterral en Porseleinhoen en rechts eenden, steltlopers en meeuwen. Enkele uren later

werd in het zanddepot bij Knarhaven, waar tegenwoordig de Vogelweg de Knardijk kruist het bivak opgeslagen. Al vroeg in de ochtend volgde de tweede etappe die even voorbij de brug in Nijkerk eindigde. Daarvoor was al het nodige gezien: honderden Kemphanen, Kokmeeuwen en veel Bontbekplevieren en de eerste reeënsporen op de nog maagdelijke drooggevalen stukken. Het avondmaal bestond uit soep die werd bereid met water uit het randmeer. Achteraf bezien niet zo verstandig, maar je bent jong en je wilt wat. De volgende ochtend vroeg gaven Frans en Truska er de brui aan. Zij werden opgehaald door voorzitter Jan, die als een soort bezemwagen fungeerde. Anton moest alleen verder, maar was wel zo wijs de kampeeruitrusting achter te laten. Ook hij zag weer veel vogels, waaronder vele honderden Zwarte sterns, Visdieven en een paar duizend Kemphanen, Tureluurs, Grutto's en Kluten. Met 120 kilometer onder de zolen, een blaas zo groot als een rijksdaalder op zijn hiel en gegevens van de tachtig waargenomen vogelsoorten arri-

veerde hij zondagsmiddags bij de slagboom op de Oostvaardersdijk bij Lelystad-Haven. Daar stond een ontvangstcomité met de afvallers, de voorzitter en de kantonnier van Rijkswaterstaat. Jan - weer een andere want de vogelwerkgroep telt vele Jannen - en Anton hadden wat met het gebied en regelmatig probeerden zij het binnen te dringen. Dit vonden zij echt noodzakelijk toen botulisme uitbrak en zij pogingen ondernamen wintertalingen die besmet waren geraakt te redden. Dat lukte maar af en toe en was niet van gevaar ontbloot; want af en toe gingen zij tot aan hun kruis in de modder in. Door zogenaamde trips te maken, plankjes waar zij mee over de modder konden schuiven lukte dit later beter.

Met de vele bezette torenvalk-nestkasten in Oostelijk Flevoland in het achterhoofd plaatsten Eduard - opnieuw een andere Jan - en Jelle deze nestgelegenheid op drooggevalen plekken. Met enkele auto's, die zo waren volgestouwd met tientallen kasten, dat zij bijna door de veren zakten gingen zij op pad. Bomen om de kasten aan te bevestigen waren er nog niet. Gesleep met de aan palen gemonteerde kasten, een zak met plaggen en turfmoel, spade, gereedschap, ijzerdraad en schoorpalen volgde. Soms bleef een laars vastzitten in de modder, of moest een van de mannen daaruit worden getrokken. Voor je werk zou je dit niet zo gauw doen, maar met een hobby ligt dat wat anders. De voldoening, dat zij niet voor niets bezig waren geweest kwam later, toen heel wat kasten bezet raakten.

Penlijster